

In deze rubriek kiest de auteur per letter één of meerdere thema's die een unieke kijk op welzijn en preventie geven. Met dit laatste corona alfabet wil de redactieraad een overzicht geven, zodat iedere preventieadviseur zijn voortschrijdend inzicht kan toetsen met de wens om dit nooit meer nodig te hebben, ook niet voor een (mogelijk) toekomstige nieuwe ziekte "X". Raadpleeg ook prebes.be/vn/211 waar je per letter bijkomende achtergrondinformatie vindt. Veel leesplezier.

Danny De Baere

Adviseur FOD WASO
AD Humanisering van de Arbeid
Redactieraad Veiligheidsnieuws

A Artiesten/avondklok/ Antigifcentrum/ arbeidsartsen/Asterix

Artiesten hadden het niet makkelijk tijdens deze coronapandemie, maar lieten van zich horen via diverse initiatieven zoals onder meer lifestreams (vb. de 24u in het Sportpaleis). In het buitenland was er veel meer protest tegen de avondklok dan in België. Op 8 mei ging de avondklok op de schop en werd vervangen door een samscholingsverbod van meer dan 3 personen. Op 21 januari 2021 verscheen in het BS het KB 5 januari 2021 betreffende de rol van de preventieadviseur-arbeidsarts bij de bestrijding tegen het coronavirus. Het coronavirus dook in 2017 al op in de strip "Asterix en de race door de laars".

B Boek/bubbel/beu/ besmettingen/bedrijven/ Bond zonder Naam

Bavo D'hooge vestigde een record door in de coronapandemie 12 boeken op 12 maanden te schrijven. In de verschillende fasen van de pandemie werden bubbels in het leven geroepen die verschilden qua grootte en aantal. De kotbubbel voor studenten kwam er niet.

Voor de meesten was het een zware periode en mensen werden het meer en meer beu. In het voorjaar 2021 waren de scholen en bedrijven elk goed voor 40% van de besmettingsgevallen. Maar Erika Vlieghe benadrukte terecht om ook het "gezin" als besmettingshaard en als verbinding tussen deze twee werelden niet te vergeten. Medio maart 2021 lanceerde Bond zonder Naam zijn 750ste spreuk: "Klein geluk is groot geluk", om steun en troost te geven in deze moeilijke periode.

C CAO 149/CO₂-metingen/ cirkels/capaciteit

Op 26 januari 2021 werd CAO 149 afgesloten rond het telewerken in de coronaperiode. CO₂-metingen (zie art. III.1-34. tot en met 37 van de codex) zijn nu meer en meer doorgedrongen als (onrechtstreekse) indicatie van een virusarm binnenklimaat. Toen eind februari en begin maart 2021 de lente in het land was en studenten massaal in parken en op pleinen samenkwamen, vond de stad Gent de cirkels op het Sint-Pietersplein (en later ook andere locaties) uit. De grote gemene deler tussen scholen, kappers, uitvaartcentra, shoppingcentra enzovoort is onder andere de capaciteit en deze viel tegen toen men moest rekenen aan 1 persoon per 10 m².

D Dosis/(kleine) dode ruimte naald/droogblazers

Initieel kon men vijf dosissen uit een Pfizer flacon halen, maar met kleine dode ruimtenaalden kon er zelfs een zesde of soms zelfs een zevende dosis gehaald worden uit een flacon. Later bleek dat ook uit het AstraZenecavaccin (en Moderna)

men 12 dosissen kon halen in plaats van de voorziene 10. De euforie rond deze "klutskens" was van korte duur omdat de te leveren dosissen aan een land hiermee herberekend werden. Er was ook een nieuw advies van de Hoge Gezondheidsraad waarbij droogblazers in toiletten werden afgeraden omdat hiermee het virus zou verspreid worden.

"Een ellebooggroet of een vuistje zijn ondertussen al ingeburgerd"

E Eendebekmasker/ ellebooggroeten

De schaarste aan maskers na de eerste golf is voorbij en meer en meer eendebekmaskers zijn ook zichtbaar in de straat. Een ellebooggroet of een vuistje zijn ondertussen al ingeburgerd als nieuwe begroeting.

F FFPx
Door het tekort van diverse types maskers tijdens de eerste coronagolf, is er ook in Europa en in België productie opgestart van FFPx maskers (en ook mondklappers). Bovendien zijn er bijkomende Belgische organisaties geaccrediteerd om een aantal maskertesten volgens onder andere EN149 uit te voeren.

G Gamen/gitaar/(digitaal) groen certificaat/generieke gids

Tijdens de coronapandemie zagen hulpverleners het aantal gevallen van gameverslaving pieken. Een mooi alternatief tegen verveling en verslaving is bewegen of sporten (in de open lucht) of het spelen op een

muziekinstrument. Zo was er een spectaculaire stijging bij de aankopen van een gitaar en boemde ook de padelsport. De Europese Commissie wil tegen de zomer het Digitaal Groen Certificaat invoeren zodat het vrij verkeer van reizen in Europa weer mogelijk wordt. Begin mei 2021 werd de versie 4 van de generieke gids gelanceerd.

H (Covidadviezen) HGR/ horeca

De Hoge Gezondheidsraad (HGR) kwam in 2021 veel meer in de kijker met zijn adviezen dan Sciensano. De HGR werd tevens gehoord als expert in de corona-onderzoekscommissie. Door de horeca werd de website heropstarthoreca.be/ gelanceerd in de hoop op 1 mei 2021 te kunnen openen. Uiteindelijk heropende de horeca op 8 mei, na de beslissing van de overlegcomité van 14 april.

I Immun/intensieve zorgen

Hoelang men Immun blijft na een besmetting of na de vaccinatie is nog niet geweten. In het Verenigd Koninkrijk is er zelfs sprake dat in het najaar 2021 de bevolking een derde prik zou krijgen. De typologie van personen op intensieve zorgen in de derde golf veranderde snel en na een ziekenhuisopname kwamen patiënten vlugger terecht op intensieve zorgen. Op het hoogtepunt in de derde golf lagen er iets meer dan 900 patiënten op intensieve zorgen.

J Jojo-effect

De Belgische coronastrategie was erop gericht om de ziekenhuiscapaciteit niet overmatig te belasten en de kinderen naar school te laten gaan. Een jojo-effect zou desastreuze gevolgen hebben op de volledige samenleving.

K Koffiedik kijken

Het was en blijft koffiedik kijken rond de voorspelling van de coronacijfers, de levering van de vaccins, hoe lang de vaccins werken en wanneer welke maatregelen worden versoepeld.

L Levensbeschouwing/ luchtkastelen/licht

De levensbeschouwing van

de medemens speelt een rol in de toepassing van de coronamaatregelen en de vaccinatiebereidheid. Minister Somers startte een campagne bij diverse levensgemeenschappen om hen te overtuigen zich te vaccineren. Toen K3 op 17 april in een Nederlandse satirische tv-show hun versie van hun hit "10.000 luchtkastellen" onder de noemer van "10.000 luchtkastelen" zongen, was "het licht op het einde van de tunnel" nog niet in zicht, waarmee politici in deze pandemie toch regelmatig mee schermden.

M Mondmasker/marathon

Op 2 februari 2021 was er een advies om mondklappers op het werk in gebouwen te gebruiken. Dit werd niet verplicht overgenomen in het Ministerieel Besluit van 28/10/2020. In vele (communicatie)boodschappen werd de spreekwoordelijke figuur van de "marathon" gebruikt om de lange weg naar groepsimmuniteit te illustreren.

N Neuswisser

Hoeveel neuswissers zijn er ondertussen gebruikt bij de PCR-test? Een veelvoud ten opzichte van de cijfers van de besmettingen (die begin mei de kaap van 1 miljoen had overschreden).

O Onzeker/Olympische atleten

De coronapandemie stond bol van onzekerheden en flexibel inspelen op de veranderende situatie was de boodschap. De leveringen van vaccins waren onzeker en speelden de vaccinatiestrategie parten. Op 19 april besliste de IMC Volksgezondheid dat Olympische atleten, gevangenispersoneel en de meest kwetsbare gedetineerden toch prioritair zouden gevaccineerd worden.

P Parlementaire onderzoekscommissie/ PLF/ Prikongevallen/ pandemiewet

Laten we hopen dat er duurzame lessen geleerd worden in de parlementaire corona-onderzoekscommissie en ze niet in politique politicienne verzandt. Het passager locator

form (PLF) werd in eerste instantie gebruikt om jouw whereabouts in het buitenland te beheersen, maar de controle erop verliep stroef. Met de vaccinaties die bezig zijn, is het goed boek VII (biologische agentia) van de codex in ogenschouw te nemen want er zijn enkele artikelen gewijd aan preventie van prikongevallen. Op 28 april werd in de kamercommissie Binnenlandse zaken het wetsontwerp van de pandemiewet (DOC 1951) besproken. Deze toekomstige pandemiewet zal het parlementair debat en de legitimiteit bevorderen en zal voor toekomstige pandemieën de wettelijke basis vormen (ipv de huidige civiele beschermingswet en zijn MB's). Niets te vroeg want de uitvoering van de uitspraak van 31 maart 2021 van een Brusselse rechter in kortgeding hangt als zwaard van Damocles nog boven het hoofd van de regering.

Q Quotum/Quarantainehotel/ quarantiny

De beloofde vaccinsquota uit de Europese contracten werden in het eerste kwartaal van 2021 nooit gehaald. Hopelijk valt het tweede en derde kwartaal van 2021 veel beter mee. Ook in dit alfabet kon men niet anders dan samenstellende woorden gebruiken met "quarantaine". In bepaalde landen moesten reizigers hun quarantaine uitzitten in een quarantainehotel. Zo ook militairen na hun missies in het buitenland. De Gentse Illustratrice Iris Van Robays zette de oude Tiny-verhalen in een corona-omgeving, met groot succes, en doopte deze om tot quarantiny. ▶

R**Reizen/reuk**

Vanaf 27 januari 2021 werden niet essentiële reizen verboden. België was terecht hevige voorstander hiervan door dit blijvend te bepleiten in Europa.

Om ook de principes van het vrij verkeer naar de toekomst niet te hypothekeren, wordt tegen de zomer gewerkt aan een vaccinatiepaspoort of het digitaal groen paspoort. Het verlies aan reukzin is één van de kenmerken van getroffen te zijn door covid19. Met reuktraining kan men zijn reukzin terugkrijgen.

S**Streep/student/schooljaar**

Een streep trekken met een stift op een gebruikt vaccinflacon is een makkelijke remedie om vervalsingen ten gevolge van het opnieuw afvullen tegen te gaan.

De leveringonzekerheid van enkele vaccins, zeker in het begin, was een streep door de rekening voor een stabiele vaccinatieplanning. Voor het tweede jaar op rij was er voor de laatstejaars middelbaar geen afsluitende studiereis en geen 100-dagen. In sommige scholen zijn als alternatief wel 50-dagen georganiseerd.

Een studentenleven zat er dit schooljaar ook niet in voor de studenten in het hoger onderwijs. Op het overlegcomité van 11 mei kwam er meer duidelijkheid over wat mogelijk is voor de zomer en de muziekfestivals. Het is afwachten of dit realiteit zal worden of niet. Sommige festivals wachtten deze beslissing niet af en gelastten hun festival af zoals ook de Gentse Feesten. Opnieuw een streep door de rekening voor jongeren.

T**Time/telewerken/testen/tekentafel**

In de maanden januari tot april 2021 waren er flitscontroles op het verplicht telewerken. Remedies tegen het verlies aan verbondenheid wordt door het VBO goed verwoord

met deze slogan "team-time, we-time en me-time" en dit om team-out, mooi verwoord in een artikel in Veiligheidsnieuws 210, te vermijden. Werknemers die van bedrijf veranderd zijn, hebben vermoedelijk enkel éénmalig IT-medewerkers gezien tijdens de ontvangst van PC en ander IT-materiaal. De PCR-test, de zelftest, de sneltest of de speekseltest. Ze duiken steeds vaker op in de strijd tegen het coronavirus. VRT-wetenschapsjournalist Koen Wauters legt het verschil uit.

Het overlegcomité van 19 maart 2021 stuurde de onderwijswereld terug naar de tekentafel voor bijkomende maatregelen. Na een warrige communicatie werd de paasvakantie voor de schoolgaande jeugd met 1 week vervroegd.

U**Uitbraak/uitdrukkingen**

Na de vaccinaties van ouderen in de woonzorgcentra waren er geen significante uitbraken meer, tenzij in deze instellingen waar de vaccinatiegraad beperkt was. Tijdens de coronapandemie zijn zeer veel nieuwe woorden gecreëerd maar zijn ook nieuwe en bestaande uitdrukkingen intens gebruikt. "Every cloud has a silver lining" was misschien minder populair als "never waste a good crisis". Met de vaccinaties die lopende zijn, moest ook deze quote vaak herhaald worden "No one is safe, until everyone is safe" om de teugels niet volledig te vieren. En bij de diverse versoepelingen was het volgens het verplegend personeel telkens "dansen op een slappe koord" en "bang afwachten".

V**Vaccins/vaccinatie/varianten/ventilatie**

Vaccins vormen de enige remedie tegen dit vervelende virus. Het doel is om een groepsimmunitet te krijgen. We ontdekten nieuwe combinatietermen met het woord "vaccinatie" zoals vaccinatievaudeville, vaccinatiernationalisme, vaccinatiebewijs, vaccinatieprivilege, vaccinatievoorrang, enzovoort. Jammer genoeg ontstonden diverse coronavarianten met een grotere virale lading. De sociale partners riepen iedereen op om zich te laten vaccineren. Er ontstond discussie over het eventueel uitbreiden van de welzijnswet zodat zorgperso-

neel zich verplicht zou moeten laten vaccineren tegen corona, dit naar analogie van hepatitis. De taskforce ventilatie heeft eind april een aanbeveling gedaan rond ventilatie en binnenluchtkwaliteit.

W**Whereabouts**

Het passenger locator form (PLF) werd in eerste instantie gebruikt om jouw whereabouts in het buitenland te beheersen. De controle door de overheid verliep moeizaam en er werd zelfs gevraagd dat werkgevers teruggekeerde werknemers zouden controleren. Vanaf 27 januari 2021 werd overgegaan op een reisverbod op niet-essentiële verplaatsingen tot 18 april 2021.

X**Patiënt X**

De WHO kon begin 2021 een onderzoek uitvoeren in Wuhan naar de uitbraak van het virus. Volgens de op 9 februari 2021 gehouden persconferentie kon Patiënt X niet met zekerheid aangeduid worden.

Y**YouTube**

De persconferenties worden gestreamd op het YouTube kanaal van gezondheidBelgië. Uiteraard kan men nog veel meer YouTube materiaal vinden over de pandemie die zowel educatief als humoristisch kunnen zijn zoals een filmpje over de persconferenties in een humoristisch jaaroverzicht, de vaccinatiesong van Peter Van de Veire en liedjes parodieën van tiktoksterren Celine & Michiel.

Z**Zwaar (wegen)/zeuren/zuurstofbranden**

De coronapandemie bleef maar duren en woog zwaar op de mensen. Verdraagzaamheid werd o.a. verdrongen door geprikkeldheid zodat de "niet zeuren"-quote van Erika Vlieghe zwaar op de korrel werd genomen. Door de extra beademing met zuurstof, waren er ook enkele zuurstofbranden met enkele doden in ziekenhuizen in Oost-Europa. ♦

Bronnen en externe links van dit artikel vind je terug op prebes.be/vn/211.